

Тодор Балкански (София)

СТ. Н. С. К. Ф. Н. ДИМИТРИНА МИХАЙЛОВА КАТО ТОПОНИМИСТ

Димитрина Михайлова е от изявените български топонимисти. Родена е в Скопие. Живее във Видин, където завършва средно образование. Впоследствие следва в Софийския университет, специалност българска филология. Дипломира се през 1964 г. До 1969 г. работи като гимназиален учител във Видин. От 1969 г. е научен сътрудник в Института за български език, Секция за балканско и индоевропейско езикознание. Участва в изготвянето на *Български етимологичен речник*, т. II, III, IV и V. През 1980 г. защитава дисертация *Топонимията в Михайловградско*. Тя е една от основоположниците на Секцията за българска ономастика във времето, когато съществуваше като група към сектора Старобългарски паметници на Института за български език. В момента е старши научен сътрудник. Колективната ѝ планова задача е към Секцията за български етимологичен речник, а индивидуалните ѝ планови задачи към Секцията за българска ономастика и етнолингвистика.

От 1989 г. е на работа в Лектората за български език и култура към университета в Саарбрюкен, Германия. След завръщането си в страната (1993) продължава работата си в посочените секции на Института за български език.

Димитрина Михайлова изготвя един от първите библиографски списъци на българската ономастика, като проследява и нейния развой в годините 1970 – 1978. Конкретните ѝ публикации по българска топонимия са първоначално за областта (околията) Михайловград, после за Берковско.

Приноси са нейните интереси и към старинната българска антропонимия, на която посвещава отделна статия (1979). За българската епонимия от особено значение е трудът ѝ за отетнонимните производни на "арнаут" (1989).

Значителни за българската ономастика са нейните монографични трудове: *Местните имена в Михайловградско*, *Местните имена в Берковско* и *Местните имена в Ботевградско*.

В първата работа са описани микротопонимните системи на 63 селища, които най-общо обхващат югоизточната част на някогашната Видинска България. Топономините характеристики в Михайловградско (Монтанско) по същество са гранични с тези на областите Тимок и Поморавието, останали в сръбска територия. Топонимията на Михайловградско е една чиста от сърбизми, турцизми ономастична система, в която са запазени изключителни особености на някогашната тимошко-видинска реч на българите. Без топонимията на Михайловградско, която е с изключителна староселска характеристика, оказва се, не може да се опише в исторически план нито топонимията на банатските, нито на олттенските българи в Румъния. Пренебрегването на този труд е довело до много грешки в поредицата *Dicționarul toponimic al Banatului*, публикувана в Тимишоара от авторски колектив: V. F r a ț i l a, V. V o i c u, R. S u f l e ț e l. Този труд на българската ономастика беше посрещнат с възторг от европейската българистика (Р. Ш р а м е к, К. Г у т ш м и т) и с известни критични бележки в българските рецензии на Н. Н а м е р а н с к и (Б ъ л г. език и литер.) и М. М л а д е н о в (С ъ п о с т. ез.).

Като пряко продължение на топонимните проучвания по сегашната българо-сръбска граница трябва да се приеме и нейната монография *Местните имена в Берковско*. В този труд в най-пълна степен е представена българската торлашка топонимия. Казано иначе той представлява ономастичното допълнение към труда на Б. Ц о н е в *Диалектни студии по северозападна България. История на българския език*. Т. III. 315 с.; *Произход, име и език на моравците*. С., 1918. В труда са включени микротопонимните системи на 32 селища.

Третата монография на Д. Михайлова *Местните имена в Ботевградско* в момента е под печат (Издателство "М. Дрипов" на БАН). По същество това е работа, започната от патриарха на българската антропонимия С т. И л ч е в, сам ботевградчанин по произход; той наричаше Ботевград Орхание: "Моят богопомазан Ботевград"). Димитрина Михайлова обаче обработи ономастично откупения от Института за български език труд, който представи според изискванията на поредицата "Българска ономастика". С този труд се осъществява важна част от програмата за проучването на българската топонимия по околии: с Ботевградско проучваните "околийски" топонимии от Балкана стават 6: Дряновско, Севлиевско, Габровско, Троянско, Тетевенско-Ловешко (от проф. К о в а ч е в) и Ботевградско от Димитрина М и х а й л о в а (в балканската

топонимия с и трудът на Елеонора Г а й д а р о в а за градската топонимия на Тетевен и Трявна).

Приносът на Д. Михайлова в българската ономастика е повече от значителен. Създадените от нея три монографични труда описват хиляди имена от българската ономастична система. Стотици имена (антропоними, топоними, етноними, астроними, вентоними, зооними и под.) са въведени в нейните речникови статии на "Българския етимологичен речник".

Тук трябва да се уговори, че тази статия е написана без проверка на ономастичната фактология от самата Димитрина Михайлова, поради което безспорно страда от неточности и пропуски. Във времето, когато се съставяше този био-библиографски материал, от години (вече седем) българската ономастка временно не живее в България.